

SPECTACULAIRE VERSCHUIVING IN CATECHESE RKK
- 14e dialoogbijeenkomst van pinkstergelovigen en rooms-katholieken -

De standpunten van de r.-k. kerk en de pinksterkerken ten aanzien van bekering en geloof komen dicht bij elkaar, 'behalve op het element sacramenten'. Dat concludeerde prof. dr. Johan Van der Vloet, tijdens de 14e bijeenkomst van dialoog tussen rooms-katholieken en vertegenwoordigers van de Verenigde Pinkster en Evangeliegemeenten (VPE), op basis van het recente internationale dialoograpport 'On becoming a Christian'.

'De verschuiving van volkscatholicisme, waarin het doopsel als lidmaatschap van de kerk centraal staat, naar een keuze kerk is al een tijdje aan de gang. Binnen de catechese is er op het vlak van de sacramentencatechese een vrij spectaculaire verschuiving gaande. In de katholieke kerk is er binnen de catechese meer oog voor de betekenis van geloof en bekering, zonder daarbij de sacramentele genade uit het oog te verliezen. Evangelisatie, eerste verkondiging en precatechese zijn nu kernpunten.' Aldus Van der Vloet, directeur van Officium Catecheticum, het catechese orgaan van de Nederlandse bisschoppenconferentie.

Nog wennen

De nieuwe nadruk op bewuste keuze levert wel vragen op. Van der Vloet: 'Wie gedoopt is heeft kerkjuridisch recht op andere sacramenten. Als we alleen de goede gelovigen willen gaan dopen rijst de vraag: wie is een goede gelovige? Het geloof van de gemeenschap weegt ook mee. De genade van God, uitgedrukt in het doopsel, is niet afhankelijk van de luim van de dag. Aan de grotere rol voor geloof en bekering moeten we nog wennen. Deze dialoog brengt lijnen bij elkaar.'

Christen worden of kerklid worden

Vanuit de pinksterkerken sprak prof. dr. Cees van der Laan over hetzelfde rapport. Hij zei dat *christen worden* iets anders is als *lid van een kerk worden*.

'Voor katholieken zijn mensen die van huis uit tot de kerk behoren, daar gedoopt zijn en hun eerste communie en het vormsel hebben ontvangen per definitie christen, ook al komen zij verder niet meer in de kerk en lijken zij niets met hun geloof te doen. Pinkstergelovigen verzetten zich tegen dit automatisme. Lid zijn van een kerk, inclusief het als kind gedoopt zijn, maakt je in de ogen van pinkstergelovigen nog geen christen. De nadruk valt op een beleefd geloof. Pinkstergelovigen dringen daarom aan op bekering, wat voor hen onder meer betekent een persoonlijke relatie met God aangaan.'

'Voor pinkstergelovigen is de bekering met daarop volgende wedergeboorte het moment van christen-worden en tegelijkertijd van toetreding tot het lichaam van Christus. Met het laatste wordt niet een bepaalde kerk bedoeld, maar het universele lichaam van Christus. De doop is weliswaar belangrijk, maar markeert niet de toetreding tot Christus, het is wel een uiterlijke bevestiging daarvan.' Aldus Van der Laan, die waardeerde dat het rapport zoveel overeenkomsten noemt maar toch de verschillen niet wil verdoezelen: 'De geloofswegen tussen katholieken en pinkstergelovigen scheiden zich bij het dopen van zuigelingen.'

Paulusabdij

De dialoog vond 21 november 2008 plaats bij de gemeenschap Chemin Neuf in de Paulusabdij te Oosterhout en ging over de hoofdstukken *bekering* en *geloof* in het lijvige rapport 'On becoming a Christian'. Dat rapport verscheen eind 2007 en was het resultaat van de dialoog die de Pauselijke Raad voor de Eenheid van de Christenen van 1998 tot 2006 voerde met vertegenwoordigers van de pinksterkerken.

Iets om van te leven

In Oosterhout werd ook de vraag gesteld: 'Wat betekenen deze hoofdstukken in de missionaire situatie van nu in Nederland en Vlaanderen?' De Vlaamse professor Van der Vloet zei hierover: 'De situatie wordt binnen de RKK niet op alle plekken als missionair ervaren. De nieuwe catechesemodellen zijn gebaseerd op een missionaire kerkgemeenschap, die zichzelf opnieuw verstaat als gezonden.' Daar zit volgens hem het zwakke punt van de hele hervorming. Veel parochies verstaan zich nauwelijks als gemeenschap en nog minder als missionair; en ze zien niet waarom ze missionair zouden moeten zijn. Landelijk wordt er voor mensen buiten de kerk wel steeds meer mooi katholiek drukwerk gemaakt, waarin het katholieke geloof wordt uitgelegd en verbonden met het dagelijks leven. 'Maar de missionaire ijver om het bij de mensen te brengen ontbreekt nog.' De pinkstergelovigen wezen in dit verband op het belang van de vervulling met de Heilige Geest, die kracht en grote vrijmoedigheid geeft om van Hem te getuigen.

De katholieke nadruk op de zichtbare kerk is volgens Van der Vloet iets van de laatste eeuwen en niet zo essentieel. Hij verwees naar inleiding van de Catechismus van de Katholieke Kerk waarin staat: 'Er moet natuurlijk een goede uitleg zijn van wat men moet geloven, hopen en doen; maar bovenal moet men altijd de liefde van Onze Heer laten doorstralen' (25).

Van der Vloet: 'De essentie van ons geloof is Jezus Christus en de beleving dat Jezus redt, dat Hij het leven is. Jezus spreekt niet over de zin van het leven maar over het leven. De centrale vraag is: Hoe leef je met de spanning tussen enerzijds de eigen identiteit van je kerk en anderzijds de vraag van buitenstaanders: "geef mij iets om van te leven".'

Vraagtekens bij vanzelfsprekendheden

Volgens Van der Vloet plaatsen katholieke catecheten en pastores en de gelovigen zelf steeds meer vraagtekens bij de vanzelfsprekendheid waarmee zuigelingen worden gedoopt, achtjarigen hun eerste communie ontvangen en twaalfjarigen het sacrament van het vormsel. Mensen kiezen tegenwoordig zelf het moment waarop ze meer willen weten over God. Pinkstergelovigen kunnen in eigen kring niet altijd uit de voeten met hun vanzelfsprekende nadruk op een bekeringsmoment. Van der Laan: 'Nu de pinksterbeweging een eeuw bestaat kennen wij tweede, derde en vierde generatie pinkstergelovigen. Voor jongeren die opgegroeid zijn met het geloof is een duidelijk bekeringsmoment niet altijd aan te wijzen.'

Het rapport

Het rapport is volgens Cees van der Laan boeiend en uitstekend geschikt om hoofdstuk voor hoofdstuk in studiekringen te bespreken. 'De teksten van de Kerkvaders zullen voor pinkstergelovigen vaak nieuw zijn, maar ook veel herkenning en verrijking opleveren.' Geert van Dartel, secretaris van de Katholieke Vereniging voor Oecumene prees de methodiek in het rapport: 'samen naar de Heilige Schrift luisteren, de kerkvaders lezen en de vragen van onze tijd bespreken'.

Aan deze Nederlandse dialoog, die begon in 1999, nemen de pinkstergelovigen officieel deel namens de VPE. De katholieken nemen deel op persoonlijke titel, maar hebben over de

voortgang van de dialoog regelmatig overleg met Mgr. J. van Burgsteden, die vanuit de bisschoppenconferentie referent is voor oecumene.

Meer: www.stucom.nl/dialoog. Het rapport 'On becoming a Christian' is 0203 op www.stucom.nl, 0256 is een samenvatting van hoofdstukken 1 en 2, 0257 de lezing van Cees van der Laan.

Noot voor redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met ds. Henk van den Born van de VPE, hvdborn@gmail.com, tel. 0475-302287 of Kees Slijkerman, r.-k., kees@stucom.nl, tel. 0343-578814.